

ЦАРСКИЯТ ПЪТ

Истинското Православие в епоха на отстъпление¹

„По думите на отците, крайностите и от двете страни са еднакво вредни. ... Трябва да следваме царския път, като избягваме крайностите както отляво, така и отдясно.“
(Преп. Йоан Касиан, Беседа 2.)

Съвременните православни християни живеят в твърде критично време в историята на Християнската Църква. Врагът на човешкото спасение, дяволът, напада от всички страни и се стреми с всички средства не само да отклони вярващите от пътя на спасение, указван от Църквата, но даже да завладее самата Христова Църква въпреки обещанието на Спасителя (Мат. 16:18) и да превърне самото Тяло Христово в „икуменическа“ организация, подготвяща се за пришествието на собствения му избранник, антихриста, великия световен владетел на последните дни.

Разбира се, ние знаем, че този опит на сатаната ще пропадне; Църквата ще бъде Невеста Христова дори до свършека на света и ще посрещне своя Жених Христа при второто Му пришествие чиста и неопорочена от прелюбодейния съюз с отстъплението на днешната епоха. Но огромният въпрос на нашите времена, стоящ пред всички православни християни, е от съдбоносна величина: Църквата ще пребъде, ала колцина от нас все още ще са в нея, след като устоят на мощния напор на дявола да ни откъсне от нея?

Нашите времена са твърде сходни с времето на свети Марк Ефески през XV век, когато наглед Църквата щяла да се разгради в неблагочестивата Уния с латинците.

Нещо повече, нашите времена са дори по-лоши и по-опасни от онези времена, защото тогава Унията е била деяние, наложено със сила отвън, докато сега православните люде биват подготвяни отдалеч за приближаващото „икуменическо“ сливане на всички църкви и религии — в течение на десетилетия на разслабление, безразличие, светскост и снизхождение към пагубната лъжа, че „всъщност нищо не ни разделя“ от тези, които се самоназовават християни.

Православната Църква е надживяла лъжовното единство на Флорентинската уния и дори е имала времена на външно благоденствие и вътрешно духовно процъфтяване след това; ала след новото лъжовно единение, което сега се преследва с непрестанно нарастващ устрем, дали изобщо Православието ще оцелее, освен в катакомбите и в пустинята?

През последните десет и повече години, под разрушителния „икуменически“ курс, следван от патриарх Атинагор и неговият наследник, Православните Църкви вече са застрашително близо до пълно корабокрушение.

¹ *The Orthodox Word*, Vol. XII, No. 5 (70), pp. 143-149. Преводът на статията е направен от оригиналната публикация без съкращения. Част от бележките под черта са взети от изданието *The Orthodox Informer: In Memory Ὁρθόδοξος Ἐνοστασις καὶ Μαρτυρία*, Series 1, Nos. 26-29 (January-December 1992), pp. 3-16.

Най-новото „икуменическо“ изказване на Константинополската патриаршия, „Тиа-тирското изповедание“² — е вече достатъчно доказателство за това в каква огромна степен е изгубила православно-сътънанието поместната Църква, която някога е била първа сред Православните Църкви в изповядването на Христовата истина. Този мрачен документ само свидетелства колко се е доближила йерархията на Константинополската църква до това да бъде погълната от инославното западно „християнство“ дори преди една формална уния, която все още бива подготвяна.

КОРЕНИТЕ на днешния икуменизъм в Православните Църкви могат да се открият в обновленството и модернизма на известни йерарси от 1920-те. В Руската Църква тези течения породили първоначално движението „Жива Църква“, което с помощта на комунистическия режим се опитало да отстрани патриарх Тихон и да „реформира“ Църквата по един радикален протестантски начин, а по-късно — като по „консервативен“ наследник на „Живата Църква“ — сергианската църковна организация (Московската патриаршия), която първоначално поставила ударение върху политическата страна на примирението с комунистическата идеология и цели (в съгласие с позорната „Декларация“ на митрополит Сергей от 1927 г.)³, и едва през последните десетилетия е дръзна-

² Athenagoras Kokkinakis, Archbishop of Thyateira and Great Britain, *The Thyateira Confession: The Faith and Prayer of the People of God* (Leighton Buzzard: The Faith Press, 1975). Виж също: Константинополският патриарх Атинагор (1886-1972): Заявления, послания и деяния (<http://pravoslavie.domainbg.com/02/athenagoras.html>).

• Покойният митрополит Филарет († 1985 г.), първоиерарх на Руската Православна Задгранична Църква, написа убедителна и твърде изчерпателна критика на тази книга. На едно място той възкликва: „Ако човек се обърне единствено към *Тиа-тирското изповедание*, уви, в него има толкова много вътрешни противоречия и неправославни мисли, че за да ги изброим ние би трябвало да напишем отделна книга“ („The Thyateira Confession: An Appeal by Metropolitan Philaret to the Primates of the Holy Churches of God, and Their Eminences, the Orthodox Hierarchs“).
<http://hsir.info/p/udhttp://hsir.info/p/ud>).

• Падналият [в неправомислие] архиепископ Атинагор „отговори“ на отправените от митрополит Филарет обвинения в съчинението си „Еклезиологични проблеми: Църквата отвъд границите“ (1976), която е по същество една яростна атака срещу Руската Православна Задгранична Църква. Това съчинение е изпълнено с грешки и преднамерени изопачавания, основното му качество е непознаване на историческия развой, а откритото заявяване от автора на явно антиправославни икуменически идеи и възгледи надхвърля всяка граница и фактически граничи с нелепостта.

• В отговор на това съчинение Синодът на РПЗЦ публикувал подробно опровержение — *Отговор до архиепископ Атинагор (A Reply to Archbishop Athenagoras, Montreal: 1979)*, който буквално срива нововъведенията и заблудите, на които се е поддал обвинителят.

³ „На 9 март 1927 г. митрополит Сергей, след като бе освободен от затвора, получи разрешение да възобнови задълженията си и да формира временен Синод, официално признат от правителството. ... На 24 юли митрополит Сергей издаде същинска декларация на покорност към съветското правителство. Тази декларация щеше да предизвика ново разцепление в Църквата. Чрез утвърждаването от името на цялата Църква, че „ние искаме да съзнаваме Съветския съюз като наша гражданска родина, чиито радости и успехи са наши радости и успехи, а неудачите — наши неудачи“, митрополит Сергей превръщаше Църквата в активен съратник на съветското правителство. Прехвърляйки вината за влошаването на отношенията между Църквата и държавата единствено върху свещенослужителите и изразявайки „всемирно“ своята „благодарност към съветското правителство за такова внимание към духовните нужди на православно-населението“, той дълбоко нарани чувствата на тези, които страдаха за Вярата и за Христа; той насочваше Църквата в пътя на полуистината, дори на

ла отново да навлезе в областта на църковното обновленство чрез активното си участие в икуменическото движение. В Гръцката Църква положението било сходно: обновленският „всеpravославен конгрес“ от 1923 г.⁴ с протестантските си реформи, вдъхновени от печално известния патриарх Мелетий Метаксакис,⁵ се оказал твърде радикален, за да бъде приет от православния свят и обновленците трябвало да се задоволят с налагането на календарната реформа в някои от неславянските Църкви.

Огромни протестни движения се противопоставили на реформаторите както в Руската, така и в Гръцката Църква, предизвиквайки дълбоки разцепления, които съществуват и до днес в православния свят. В Руската Църква сергианството било реши-

---

неистината. ... Чрез изискването от свещенослужителите извън СССР да декларират верноподаничност към съветското правителство митрополит Сергей насочваше собствената си политика към областта на абсурда.“ (Nikita Struve, *Les Chretiens en U.R.S.S.* [Християните в СССР] [Paris: Editions du Seuil, 1963], pp. 38-39.) На с. 305-309 е отпечатан под названието „Document G“ пълният текст на декларацията, подписаната от Сергей и седем архиереи — „членове на временния патриаршески свети синод“. Вж. също „Взгледите на йеромонах Серафим (Роуз) за сергианството (събрани от книгата «Катакомбните светци на Русия», съст. йером. Нектарий)“, [<http://bulgarian-orthodox-church.org/rr/lode/s.rose-sergianstvo.htm>]

⁴ Вж. *Триадичкият епископ Фотий*. „Съдбовна стъпка по пътя на отстъплението“ [http://pravoslavie.domainbg.com/ef/vol1/v1_02.pdf]. Вж също: „Resolutions of the Pan-Orthodox Congress“ [“Решения на всеpravославния конгрес“] у Дионисиос М. Батистатос (ред.), *Πρακτικά καὶ Ἀποφάσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Παvορθοδόξου Συνεδρίου, 10.5-8.6.1923* [Протоколи и решения на всеpravославния конгрес в Константинопол, 10 май—8 юни 1923 г.] (Атина, 1982), с. 211-222.

• Решения: 1) относно поправянето на Юлианския календар и определянето датата на Пасхата „въз основа на астрономически изчисления“; 2) относно условията за участие [на Православната Църква] в консултация по съставянето на по-точен календар, който би бил приемлив за всички християни и относно отменянето на обичайния брой дни в седмицата и [определянето на] постоянна дата за празнуването на Пасхата; 3) относно брака на свещенослужителите и дяконите след ръкоположението; 4) относно второбрачието на овдовелите свещеници и дякони; 5) относно различни въпроси: възрастта, на която трябва да се ръкополагат клирици, критериите за компетентност на пастирите да служат на Църквата, относно подстригването на косата и облеклото на клириците, пазенето на монашеските обети, пречките за брак, празнуването в неработни дни (събота и неделя) на светийски празници, които се падат в работни дни; относно постите; 6) относно празнуването на 600-годишнината от Първия вселенски събор в Никея и свикването на Всеpravославен събор; и 7) изразяване съчувствие към Руския патриарх Тихон, намиращ се в затвора.

• Тези нововъведения на Мелетий Метаксакис не били посрещнати с мълчание. Дори масоните пишат следното: „Но той срещна силно противодействие, когато поиска да въведе в Константинопол някои американски привички, както и своите новаторски възгледи относно календара и пасхалията, брака на свещенослужителите и други идеи, които постави на дневен ред на Всеpravославния конгрес, предизвикал проблеми и протести“ (вж. Александрос И. Зервудакис, *Διάσημοι Τεκτ.: Μελέτιος Μεταξάκης* [Видни масони: Мелетий Метаксакис], *Τεκτονικὸν Δελτίον* [Списание на Великата масонска ложа на Гърция], №71 (януари-февруари 1967), с. 43.

• Атинският архиепископ Хризостом (Пападопулос) не пази в тайна реакцията, която последвала: „За нещастие източните патриарси, които отказаха да вземат участие в Конгреса, отхвърлиха всичките му решения всецяло от самото начало. Ако Конгресът се бе ограничил единствено с въпроса за календара, навярно нямаше да срещне отпора, който срещна“ (Атински архиепископ Хризостом, *Ἡ Διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος* [Поправката на Юлианския календар в Гръцката Църква], Атина, 1933, с. 31-32.

• По отношение особено на решенията на „Конгреса“ относно календара „той бе отхвърлен почти от целия православен свят“ (вж. Сардийски и Писидийски [митрополит] Герман, *Τὸ Ἡμερολογιακὸν Ζήτημα* [„Календарният въпрос“], *Ὁρθοδοξία*, №3 (30 юни 1926 г.), с. 59-70; вж. също А. Д. Делибасис, *Πάσχα Κυρίου* [„Господна Пасха“], Атина, 1970, с. 671-674).

телно отхвърлено от мнозинството епископи и вярващи, предвождани от митрополит Йосиф Петроградски. Това „йосифлянско“ движение по-късно в някаква степен се организирано и станало известно като „Истинно Православна Църква“. Историята на тази нелегална катакомбна Руска Църква и до днес е обгърната в тайна, но през последните няколко години излязоха наяве някои потресаващи свидетелства за сегашната ѝ активност, предизвикала сурови репресивни мерки от страна на съветското правителство. Името на настоящия ѝ първоиерарх (митрополит Теодосий) стана известно заедно с имената на един от десетте или повече останали нейни епископи (епископ Серафим)⁶. В средите на емиграцията Руската Православна Задгранична Църква стъпила твърдо, от самото зараждане на сергианството в 1927 г., върху една антисергианска позиция и при много поводи е изразявала своята солидарност с Истинно Православната Църква в Русия, отказвайки всякакво общение с Московската патриаршия. Нейният безкомпромисен и твърд традиционализъм по този и други въпроси не бе по вкуса на известни руски йерарси в Западна Европа и Америка, които се оказаха по-податливи към „реформитските“ течения в Православието през ХХ век, и те се отделиха в различни времена от Руската Православна Задгранична Църква, като по този начин създадоха съвременните „юрисдикционни“ различия в средите на руската емиграция.

В Гърция движението на протест, по сходен усет за Православие, също възприимето „истински православни християни“. От началото на 1924 г. (когато бе въведена календарната реформа), това движение е било особено силно сред обикновените монаси, свещеници и миряни в Гърция; първият епископ, който напусна държавната Гръцка Църква и се присъедини към движението бе митрополит Хризостом Флорински, а днес то продължава да е напълно независимо в своя живот и организация, съставляващи около една четвърт от всички православни християни в Гърция и навярно половината или повече от всички монаси и монахини. Макар и познати навсякъде като „старостилци“, истинските православни християни в Гърция отстояват непоклатим традиционализъм в православния живот и мислене изобщо, като гледат на календарния въпрос просто като на първи етап и пробен камък за модернизъм и реформаторство.

Колкото повече „икуменическият“ рак разяжда останалите здрави органи на Православните Църкви днес, у по-чувствителните членове на „официалните“ православни юрисдикции се вижда нарастващо съчувствие към каузата на представителите на антиикуменическите, антиреформаторски Църкви в Русия, Гърция и всред емиграция-

---

• Твърде красноречиви са думите на Александрийския патриарх Фотий, който в писмо до Атинския архиепископ Хризостом (Изх. №2664, 1/14 август 1923 г.) говори „за всички останали въпроси: както за двете определения, които са задржани от Константинопол с ревност не по разума за вреда на цялата Църква, така и за разните интриги и заплахи, вършени там, заедно с хищното ожесточение на нашите вечни врагове, срещу пресветата Майка на Църквите...“ (вж Архимандрит Теоклитос А. Странгас, *Ἐκκλῆσιᾶς Ἑλλάδος Ἱστορία* [История на Гръцката Църква, Атина 1970], т. 2, с. 1161-1162.)

⁵ Относно личността и деянията на наистина „пагубния патриарх Мелетий Метаксакис“ (както го обрисова Касандрийският митрополит Иринеи), виж богатата на сведения статия *Вселенският патриарх Мелетий (Метаксакис): франкмасон, новатор и икуменист* [<http://bulgarian-orthodox-church.org/rr/lode/meletios-mason.html>].

⁶ Съдържателен исторически очерк върху Катакомбната Църква в бившия СССР до наши дни виж в статията (с библиография по темата) на Владимир Мос „The True Orthodox Church of Russia“, *Religion in the Communist Lands* (Keston College, Oxford), Vol. XIX, Nos. 3-4 (Winter 1991), pp. 239-250. Вж също Ivan Andreyev, *Russia's Catacomb Saints: Lives of the New Martyrs* (Platina, CA: Saint Herman of Alaska Press, 1982), esp. pp. 47-68, 105-129, 511-577.

та. Някои — като виждат, че „официалните“ юрисдикции сега безвъзвратно поемат по пътя на антиправославието — ги напускат като потъващи кораби и се присъединяват към редиците на истинските православни християни; други, които все още се надяват за възвръщане на един православен курс в световното Православие, считат за достатъчно засега да изразяват съчувствие към истинските православни християни или смело да протестираат срещу „реформаторската“ менталност в официалните юрисдикции. Десетте години на антиикуменически послания на митрополит Филарет, първойерарх на Руската Православна Църква зад граница⁷, предизвикаха многогласен отклик в сред някои Православни Църкви, макар че „официалният“ отговор на тези послания бе повече мълчание или враждебност.

Днес повече, отколкото във всяко друго време на 50-те години борба да се запази православното Предание в епохата на отстъпление, гласът на истинското и безкомпромисно Православие *може* да бъде чул по целия свят и да има дълбоко влияние върху бъдещия курс на Православните Църкви. Всъщност, вероятно вече е твърде късно да се предотврати обновленския „Осми Вселенски събор“ и „икуменическото“ единение, което лежи отвъд него; но навярно една или няколко поместни Църкви все още могат да бъдат убедени да се отдръпнат от този гибелен път, който ще доведе до окончателното унищожение (като православни) на онези юрисдикции, които го извървят докрай. И, във всеки случай, отделни лица и цели общности могат със сигурност да се спасят от този път, да не говорим за ония инославни, които все още могат да намерят път към спасителната прегръдка на истинската Христова Църква.

ОТ ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ВАЖНОСТ е, в такъв случай, този глас да бъде действително гласът на *истинското*, тоест *светоотеческото* Православие. За съжаление понякога се случва, особено в разгара на противоречия, православни позиции, които в основата си са здрави, да бъдат преувеличени от едната страна и неправилно разбрани от другата, и по такъв начин да се създаде едно изцяло подвеждащо впечатление у някои умове, че каузата на истинското Православие днес е вид „екстремизъм“, нещо като „реакция на дясното крило“ спрямо преобладаващия курс на „лявото крило“, който следват днес лидерите на „официалните“ Православни Църкви. Подобен политически възглед върху борбата за истинско Православие днес е напълно лъжлив. Тази борба, напротив, е приела формата — сред най-добрите си представители в наши дни било в Русия, Гърция или емиграцията — на завръщане към светоотеческия път на *умереност: средния път* между двете крайности. Именно него светите отци наричат ЦАРСКИЯ ПЪТ.

Учението за този „царски път“ е изложено, например, в десетото поучение на свети

---

⁷ Както е добре известно, Ню-йоркският митрополит Филарет, който бе първойерарх на Руската Православна Задгранична Църква в продължение на двадесет години (1965-1985), прави богоугодно антиикуменическо усилие чрез изпращане на възвания и писане на открити писма (т. нар. „Скръбни послания“ [вж]) до предстоятелите и другите епископи на поместните православни църкви, за да пробуди съзнанието им и да ги призове към действия срещу икуменическата всеерес, която още тогава набира сили като предшественик на самия антихрист. Антология с основните антиикуменически съчинения на митрополит Филарет бе публикувана от атонския йеромонах Калиник под заглавието „Православно свидетелство“ (Св. Гора и Атина, 1985). Вж. също статията на йеромонах Серафим (Роуз) „Ню-йоркският митрополит Филарет“.

авва Доротей в неговите „Духовни наставления“, където той се позовава особено на книгата Второзаконие: „Не се отбивайте ни надясно, ни наляво,“ но вървете по царския път (Втор. 5:32, 17:11), и свети Василий Велики: „Прав по сърце е този, чиято мисъл не се отклонява нито към крайност, нито към недостиг, но е насочена само към средата на добродетелта.“ Но навярно това учение е най-ясно изразено от великия православен отец на V век свети Йоан Касиан, пред когото стояла задача, сходна с нашата собствена православна задача днес: да представи чистото учение на източните свети отци пред народите на Запада, които били духовно незрели и все още не разбирали дълбочината и тънкостта на източното духовно учение и следователно, при прилагането му в живота, били склонни към увличане в крайностите било на разпуснатостта, било на прекомерна строгост, Свети Касиан излага православното учение за *царския път* в своята беседа за „трезвението“ (или разсъдителността) — беседата, която похвалява св. Йоан Лествичник (Стъпало 4, 105) за неговата „прекрасна и възвишена философия“:

„С всичката си сила и с всички наши усилия трябва да се стремим чрез смирението да придобием благия дар на разсъдителността, която може да ни запази невредими от крайностите и от двете страни. Понеже, както отците казват, крайностите от двете страни са еднакво вредни: крайности в постенето и в препълването на стомаха, крайност в бдението и прекомерно спане, и други крайности“. Разсъдителността „учи човек да върви по царския път, като избягва крайностите и от двете страни: от дясната страна тя не му позволява да се заблуди от крайно въздържание, отляво — да не бъде завлечен в нехайство и отпуснатост.“ И изкушението „отдясно“ е дори по-опасно от това „отляво“: „Крайното въздържание е по-вредно от засищането, тъй като с помощта на покаянието човек може да премине от последното към едно правилно разбиране, докато от първото това не е възможно“ (защото гордеенето със собствената „добродетел“ е препятствие за покаяното смирение, което може да спаси човека). (Беседи, II, глави 16, 2, 17.)

Като приложим това учение към собственото ни положение, ние можем да кажем, че „царският път“ на истинското Православие днес е средината, лежаща между крайностите на икуменизма и реформаторството, от една страна, и „ревността не по разум“ (Рим. 10:2), от друга. Истинското Православие, от една страна, не „върви в крак с времето“, нито, от друга страна, превръща „строгостта“ и „правилността“ или „каноничността“ (сами по себе си добри) в извинение за фарисейско самодоволство, чувство за собствена изключителност и недоверие. Тази истинно-православна умереност не трябва да се бърка тук с обикновените хладноватост и безразличие, или с който и да е компромис между политическите крайности. Духът на „реформата“ до такава степен е пропил днешната атмосфера, че всеки човек, чиито възгледи са формирани от „духа на времето“ ще се отнесе към истинската православна умереност като близка до „фанатизма“, ала всеки, който гледа на този въпрос по-задълбочено и прилага патристичното мерило, ще открие, че царският път е далеч от всякаква крайност. Навярно няма друг православен учител в наше време, който да ни дава такъв пример на здрава и ревностна православна умереност, като покойният архиепископ Аверкий Джорданвилски; неговите многобройни статии и проповеди дишат с освежаващия дух на истинското православно ревнителство, без никакво отклонение нито „надясно“, нито „наляво“, и с неизменно подчертаване на *духовната* страна на истинското Православие. (Вж особено неговата статия „Свещена ревност“: "Holy Zeal," in The Orthodox Word, May-June, 1975.)

РУСКАТА ЗАДГРАНИЧНА ЦЪРКВА е била поставена от Божия промисъл в твърде благоприятно положение да запази „царския път“ сред тъй голямото объркване в средите на Православието през ХХ век. Живеейки в изгнание и бедност в един свят, който не разбира страданието на нейния народ, тя е съсредоточила вниманието си в това да запази неизменна вярата, която обединява нейния народ; твърде естествено тя се оказва чужденец в средата на цялата икуменическа менталност, която се основава на религиозно безразличие и самодоволство, материално благополучие и бездушен интернационализъм. От друга страна, тя е била опазена от падането в крайността „отдясно“ (каквото може да бъде обявяването на тайнствата на Московската патриаршия за безблагодатни) по силата на живото си съзнание, че Сергианската църква в Русия *не е свободна*. Човек естествено може да не бъде в общение с подобна организация, властта над която е в ръцете на атеисти, но точното определяне на нейното състояние е най-добре да бъде предоставено на евентуален бъдещ събор на свободната Руска Църква. Ако тук привидно може да се види „логическо противоречие“ („ако не отричате нейните тайнства, защо тогава не сте в общение с нея?“), това е проблем единствено за рационалисти; тези, които пристъпват към църковните въпроси и със сърцето, и с ума си не се затрудняват да приемат тази позиция, която е завещанието, оставено на задграничната Руска Църква от нейния мъдър първоиерарх митрополит Анастасий († 1965 г.).

Живеейки на свобода, Руската Православна Задгранична Църква е считала за едно от своите най-важни задължения да изразява солидарността си и пълното си общение с нелегалната Истинно Православна Руска Църква, чието съществуване е напълно пренебрегнато и дори се отрича от „официалното“ Православие. Във време угодно на Бога, когато ужасното изпитание на Руската Църква и народ преминал, другите Православни Църкви могат да разберат по-добре положението в Руската Църква; дотогава всичко, на което можем да се надяваме, че свободните Православни Църкви никога не са поставяли под въпрос правото на Руската Задгранична Църква да съществува, нито са отричали благодатността на нейните тайнства, почти всички те за дълго останаха в общение с нея (докато отказа ѝ да участва в икуменическото движение не я изолира и не я превърна в укор към останалите Църкви, особено през последното десетилетие), и до ден днешен те (най-малкото пасивно) са се противопоставяли на политическите по дух опити на Московската патриаршия да я обявят за „разколническа“ и „неканонична“.⁸

⁸ Година преди падането на комунизма в Русия Руската Задгранична Църква започна да получава просби за приемане в юрисдикцията ѝ както от отделни свещенослужители, така и от цели енории на Московската патриаршия, които по съвест не са могли повече на понасят налагането на сергианството и икуменизма в живота на патриаршията (вж., в частност, Енцикликата на РПЗЦ от октомври 1991 г., обнародвана в *Orthodox Life*, vol. XLI, No. 6 [November-December 1991], pp. 9-12). В отговор на тази пастирска дейност на Задграничния Синод патриаршията издава официални синодални заявления относно „разколниците от карловацкия Синод“, чиито деяния били внасяли разделения и били безсмислени.

- По същество и сергианството, и икуменизмът засягат въпроси на вярата, които напълно оправдават прилагането на православно „ограждане“ от общение, в съгласие с каноничното право (33-то Апостолско правило, 15-то правило на Двукратния събор).

- Парадоксалното е, че независимо от мълчанието — поне официално — на останалите Пра-

През последните години Руската Задгранична Църква също така оказа подкрепа и даде признание на истинно православните християни в Гърция, чието положение от дълги години беше извънредно трудно и лишено от разбиране. В Гърция първият удар против Църквата (календарната реформа) не бе тъй смъртоносен както „Декларацията“ на митрополит Сергей в Русия, и поради тази причина повече време бе нужно, за да може богословското съзнание на православния гръцки народ да види пълното антиправославно значение на тази реформа. Освен това, малцина от епископите в Гърция са проявили достатъчно смелост да се присъединят към движението (докато, напротив, числото на несергианските епископи в началото било по-голямо от целия епископат на Гръцката Църква). И само през последните години каузата на старостилците стана, в известна степен, дори „достойна за интелектуално уважение“, тъй като все повече и повече дипломирани студенти се присъединиха към нея. В течение на години това движение страдеше от гонения, понякога твърде жестоки, от страна на държавата и официалната Църква, и до ден днешен то е презирано от „изтънчените“ и е напълно непризнато от „официалния“ православен свят. За жалост, вътрешни несъгласия и разделения продължават да отслабват каузата на старостилците и на тях им липсва единен и единомдушен глас, който да изрази тяхното отстояване на светоотеческото Православие. Все още базисната православност на позициите им не може да се отрече и човек може само да приветства такива здрави негови представители, каквито можем да видим в следващата статия⁹.

Нарастващото осъществяване, напоследък, на съществената единност на каузата на Истинското Православие в света — било то в Руската катакомбна Църква, сред старостилците в Гърция или у Руската Задгранична Църква, — доведе някои лица до идеята за „обединен фронт“ на Църквите изповедници¹⁰, за да се противопоставят те на икуменическото движение, завладяло „официалното“ Православие. Обаче при сегашните условия това едва ли ще се осъществи; във всеки случай, това е един „политически“ поглед върху положението, който вижда значимостта на мисията на Истинското Пра-

---

вославни Църкви, светогорските отци побързаха, чрез свое жалко послание (8 май 1991 г.) до Вселенската патриаршия по въпроса за отец Ефрем, игумен на манастира Филотей, да обрисуват Руската Православна Задгранична Църква като недопустим „разкол“ и „пара-църковно сѐборище“, с ясният намек, че тя е извън Църквата и поради тази причина е без благодатни тайнства (*Εκκλησία*, No. II, [July 1-15, 1991], pp. 391-392). Относно това велико падение на атонските монаси и тяхната огромна отговорност пред лицето на предателството на икуменистите във Фанар, вж. статиите „Ἀπάντησις πρὸς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὄρους“ (Отговор до Свещения Кинопис на Света Гора), *Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις*, no. 5 (April-June 1991) and „A Tragic Fall: The Silence of Mount Athos,“ *Orthodox Tradition*, Vol. XI, No. 1 (1994), pp. 58-62. [„Едно трагично падение: мълчанието на Света Гора“].

⁹ Тук отец Серафим упоменава статията, поместена след настоящата: „Манастирът Свети Киприан и Юстина във Фили, Атика — свидетел на Истинското Православие в Гърция“ („The Monastery of Sts. Cyprian and Justina in Fili, Attica: Witness of True Orthodoxy in Greece“: *The Orthodox Word*, Vol. XII, No. 5 [70] [September-October 1976], pp. 150-159) ; вж <http://hsir.info/p/9m>).

¹⁰ По времето, когато отец Серафим пише настоящата статия (1976 г.), на Запад все още не се знае нищо за мъченическата Църква на истинно-православните християни в Румъния. След като антиикуменистите в Гърция влязоха в официално църковно общение с нея, тя се сдоба с широка известност и бе горещо приветствана от православните традиционалисти по целия свят. Същият отец Серафим побърза да посвети на тази Църква отделен брой на *The Orthodox Word* (Vol. XVIII, no. 1 [102] [January-February 1982]), където бе отпечатана специална статия от Оропския и Филийски митрополит Киприан за старостилната Румънска Църква с някои представителни снимки; тя бе онасловена „Истинските православни християни на Румъния“.

вославие по един твърде външен начин. Пълните измерения на истинно-православния протест срещу „икуменическото Православие“, срещу неутрализираното и равнодушно Православие на отстъплението, все още трябва да се разкрият най-вече в Русия. Но невъзможно е свидетелството на такова множество мъченици, изповедници и поборници на Истинското Православие в XX век да е било напразно. Дано Бог запази Своите зилоти в царския път на Истинското Православие верни на Него и на светата Му Църква до края на времената!

© 2010. Превод от английски език и обяснителни бележки: инок Евтимий (Хинов).